

Verkennd natuuronderzoek locatie Fliermatenweg 1 te Holten

Onderzoek naar het voorkomen van beschermde natuurwaarden

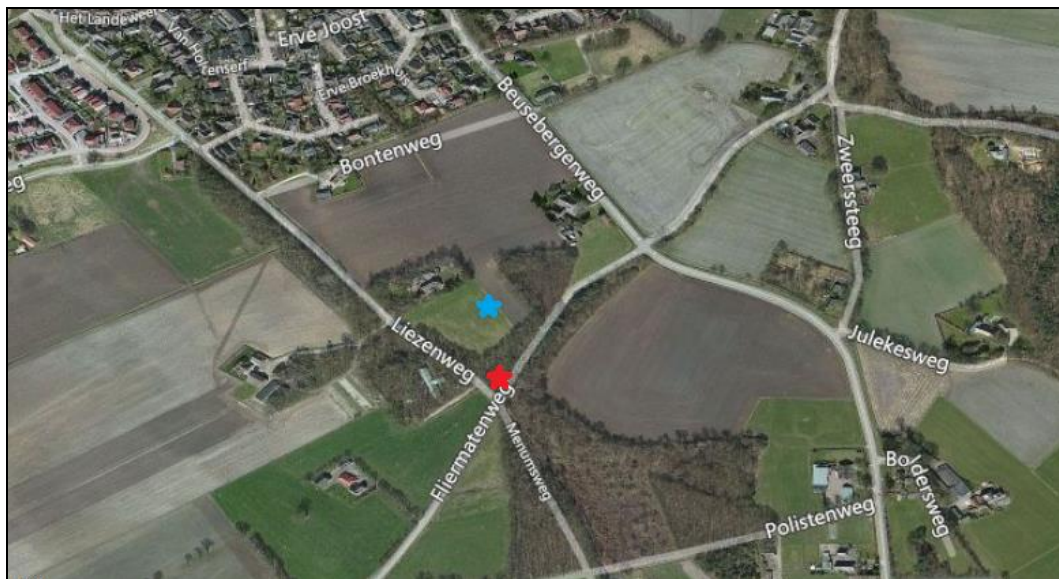
Datum: 30-03-2015
Auteur: A. Tuitert
Opdrachtgever: Aveco de Bondt
Rapportnummer: AT/2015/30.03
Versie: C1

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Voor het perceel Fliermatenweg 1 te Holten bestaan herontwikkelingsplannen. De woning die momenteel op het perceel aanwezig is wordt gesloopt en vervangen door een nieuwbouw woning op het naastgelegen weiland. Het behoeft van een nieuwe inrit wordt tevens een boom uit een singel gekapt. Voor deze herontwikkeling is een bestemmingswijziging nodig en in dat kader is in opdracht van Aveco de Bondt een verkennend natuuronderzoek uitgevoerd om de effecten van het voorgenomen plan op beschermde natuurwaarden in beeld te brengen. Voorliggend rapport bevat de uitkomsten van het verkennend natuuronderzoek.

Figuur 1.1: Locatie bestaande woning (rode ster) en locatie nieuwe woning (blauwe ster).

1.2 Doelstelling

De doelstelling van dit onderzoek is om duidelijkheid te verkrijgen over de vraag of door de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling verbodsbepalingen uit de wet- en regelgeving voor natuur worden overtreden ten aanzien van beschermde soorten of gebieden. Indien sprake is van effecten op beschermde soorten, dan is voor de ingreep mogelijk een ont-heffing vereist op grond van artikel 75 Flora- en faunawet. Indien sprake is van effecten op beschermde gebieden, dan is voor de ingreep mogelijk een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet vereist. Het verkennend natuuronderzoek kan tevens worden gebruikt voor de ruimtelijke onderbouwing in het kader van een bestemmingsplanwijzi-ging en/of een omgevingsvergunning.

2 Wettelijk kader

2.1 Natuurbeschermingswet 1998

De Natuurbeschermingswet 1998 (Nbwet) regelt de bescherming van belangrijke natuurgebieden (Natura 2000-gebieden en Beschermde natuurmonumenten) in Nederland. Projecten, plannen of handelingen, die negatieve effecten op Natura 2000-gebieden kunnen hebben en die niet nodig zijn voor of verband houden met het beheer, zijn op grond van artikel 19d Nbwet verboden. Ook projecten, plannen of handelingen die buiten het Natura 2000-gebied plaatsvinden kunnen verboden zijn als er negatieve effecten door 'externe werking' kunnen optreden. Gedeputeerde Staten – of in uitzonderingsgevallen de minister van EZ – kunnen een vergunning verlenen voor activiteiten die negatieve effecten op Natura 2000-gebieden kunnen hebben. De vergunning wordt pas afgegeven nadat een zogenaamde 'habitattoets' het bevoegd gezag de zekerheid heeft gegeven dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast en de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van de soorten niet verslechtert en dat er geen significante verstoring van soorten optreedt.

2.2 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet (Ffwet) voorziet sinds 1 april 2004 in bescherming van inheemse soorten planten en dieren. Naast bepalingen voor specifiek aangewezen soorten geldt krachtens art. 2 van de Ffwet de algemene zorgplicht voor alle in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Via deze wet wordt eenieder mede verantwoordelijk voor de zorg en bescherming van flora en fauna.

Voor de bij wet aangewezen soorten moeten activiteiten, ruimtelijke ingrepen en ruimtelijk gebruik worden getoetst aan de verbodsbepalingen uit de wet. Beschermde planten mogen niet worden geplukt of beschadigd (art. 8), beschermde dieren mogen niet worden gedood, verwond, gevangen, of verontrust (art. 9 en 10) en voortplantings- en vaste rust- of verblijfsplaatsen mogen niet worden beschadigd of verstoord (art. 11). Bovendien is het niet toegestaan beschermde soorten planten en dieren te vervoeren, of onder zich te hebben (art. 13). Wanneer als gevolg van activiteiten de effecten op beschermde soorten zodanig zijn dat daarmee deze bepalingen overtreden worden, dan dient daarvoor in bepaalde gevallen een ontheffing aangevraagd te worden.

In de Flora- en faunawet worden beschermde soorten ingedeeld in drie verschillende beschermingsniveaus:

Algemeen beschermde soorten

Voor algemeen beschermde soorten (tabel 1 Ffwet) geldt een vrijstelling van de ontheffingsplicht bij activiteiten die te maken hebben met ruimtelijke ingrepen of beheer, mits de gunstige staat van instandhouding van de soorten niet in gevaar komt. Bij andere activiteiten moet wel een ontheffing worden aangevraagd. Wel geldt ten aanzien van deze soorten de algemene zorgplicht. Er zal altijd gezocht moeten worden naar manieren om de negatieve effecten te minimaliseren.

Overige beschermde soorten

Voor de iets zwaarder beschermde soorten (tabel 2 Ffwet) is voor ruimtelijke ingrepen wel een ontheffing vereist, tenzij er gewerkt wordt volgens een door de minister van EZ goedgekeurde gedragscode. Een gedragscode biedt organisaties de mogelijkheid om bepaalde beheersmaatregelen of ruimtelijke ontwikkelingen uit te voeren zonder telkens daarvoor een (afzonderlijke) ontheffing te moeten aanvragen. In dat geval geldt een vrijstelling van de ontheffingsplicht. Het toetsingscriterium voor ontheffingverlening van tabel 2-soorten is het criterium van de gunstige staat van instandhouding van de soort. Die mag niet in het geding komen.

Strikt beschermde soorten

De derde categorie zijn de strikt beschermde soorten (tabel 3 Ffwet). Ten aanzien van deze beschermde soorten geldt dat altijd een ontheffing van de verbodsbepalingen moet worden aangevraagd. De ontheffing wordt alleen verleend indien uit onderzoek blijkt dat er een bij wet genoemde dwingende reden aan het plan ten grondslag ligt, er geen andere bevredigende oplossing bestaat en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt.

Vogels

Vogels vormen een aparte categorie. Voor broedende vogels zijn er vrijwel geen ontheffingsmogelijkheden. Vogels zijn vooral kwetsbaar in hun broedperiode, daarom geldt in ieder geval dat in de buurt waar vogels broeden geen werkzaamheden mogen plaatsvinden in het broedseizoen (globaal van half maart tot begin augustus). Door het ministerie van EZ is een lijst opgesteld met vogelsoorten die jaarrond beschermd zijn. Voor deze soorten geldt dat ze ook buiten het broedseizoen niet mogen worden verstoord of hun vaste rust- en verblijf mag worden aangetast.

2.3 Beleid ten aanzien van de Ecologische Hoofdstructuur

In de Wet ruimtelijke ordening (Wro) is het ruimtelijk beleid op rijks-, provinciaal, en gemeentelijk niveau vastgesteld, waarin onder andere de bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is verankerd. De EHS werd officieel geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan en is daarna opgenomen in de Nota Ruimte, welke inmiddels vervangen is door de Structuurvisie infrastructuur en ruimte (SVIR). Kaderstellende regels ten aanzien van o.a. de EHS zijn opgenomen in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro). Bij geplande ingrepen die binnen de EHS vallen moet het belang van de natuurbescherming worden afgewogen tegen andere belangen, indien de voorgenomen ingreep negatief uitwerkt op de aanwezige natuurwaarden. De kern van de afweging vormt het 'nee, tenzij'-principe. Dit wil zeggen dat schadelijke ingrepen **niet** zijn toegestaan, **tenzij** er andere belangen zijn die de ingreep rechtvaardigen. In dat geval zijn compenserende maatregelen voorgeschreven.

Het Rijk en de provincies hebben spelregels afgesproken over wat wel en niet kan omtrent de EHS. Ze hebben dit in overleg met gemeenten en maatschappelijke organisaties gedaan. De afspraken zijn de 'Spelregels EHS'. Concrete beleidsregels ten aanzien van de EHS in Overijssel zijn opgenomen in de vigerende Omgevingsverordening van de provincie Overijssel.

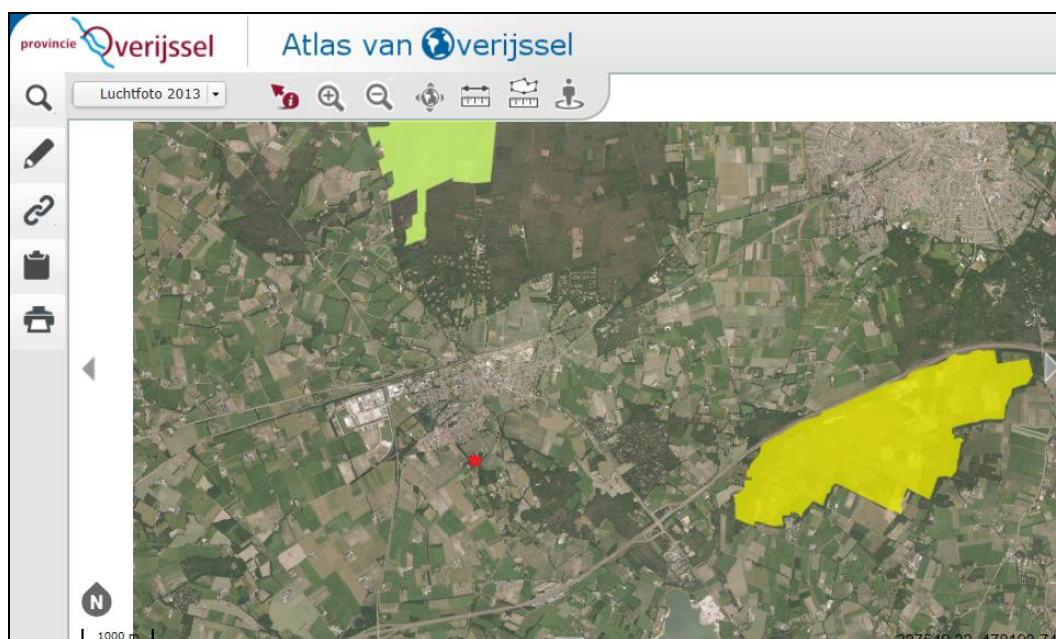
3 Bureauonderzoek

3.1 Werkwijze

Op basis van bestaande inventarisatiegegevens is een bureauonderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van beschermde gebieden en/of soorten in (de omgeving van) het plangebied. Hiervoor zijn o.a. verspreidingsatlassen gebruikt en digitale media als www.waarneming.nl en www.telmee.nl. Aan de hand van deze bureaustudie is een inschatting gemaakt van welke beschermde gebieden en/of soorten er mogelijk in (de omgeving van) het plangebied voorkomen.

3.2 Natuurbeschermingswetgebieden

Het plangebied maakt geen onderdeel uit van de begrenzing van een Natura 2000-gebied of een Beschermd natuurmonument. Het dichtstbijzijnde Natuurbeschermingswetgebied is het Natura 2000-gebied Sallandse Heuvelrug op ca. 3,2 km afstand van het plangebied. Het Natura 2000-gebied De Borkeld ligt op ca. 3,7 km afstand van het plangebied. Andere Natura 2000-gebieden en/of Beschermde natuurmonumenten liggen op nog grotere afstand van het plangebied. Gezien de relatief grote afstand van het plangebied tot het dichtstbijzijnde Natuurbeschermingswetgebied en de beperkte effectafstand van de ingreep, kan een aantasting van een Natuurbeschermingswetgebied op voorhand worden uitgesloten. Verdere toetsing in de vorm van een verslechteringsstoets of een passende beoordeling of het aanvragen van een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 is niet aan de orde.

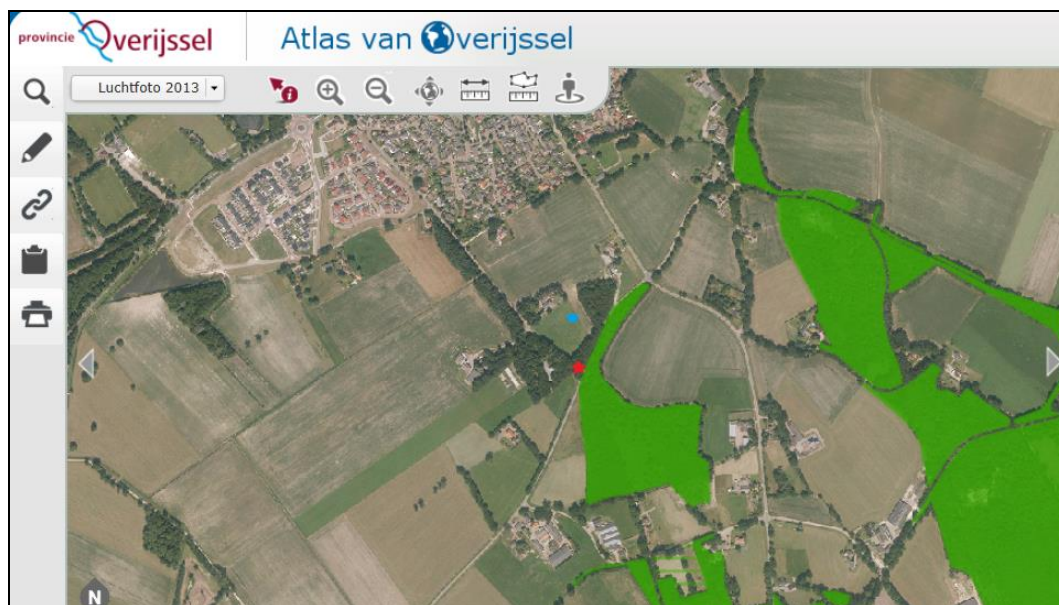

Figuur 3.2: Ligging Natura 2000-gebied De Borkeld (geel gearceerd) en Natura 2000-gebied Sallandse Heuvelrug (groen gearceerd) ten opzichte van het plangebied (rode ster). Bron: Atlas van Overijssel 2015.

3.3 Ecologische Hoofdstructuur

Het plangebied ligt niet binnen de begrenzing van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Dit geldt zowel voor de locatie van de huidige woning als voor de locatie van de nieuwe woning. De bossingel aan de overzijde van de Fliermatenweg behoort wel tot de begrenzing van de EHS. De nieuwe locatie van de woning ligt op grotere afstand van de EHS dan de locatie van de huidige woning en wordt bovendien aan het zicht onttrokken door een bossingel. Aangezien de ingrepen plaatsvinden buiten de begrenzing van de EHS en van een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS

geen sprake is, is nadere toetsing in de vorm van een “Nee, tenzij-toets” niet aan de orde.

Figuur 3.3: Ligging EHS (groen gearceerd) ten opzichte van het plangebied (huidige woning = rode ster, plaats nieuwe woning = blauwe ster). Bron: Atlas van Overijssel 2015.

3.4 Beschermde soorten

Er zijn geen waarnemingen van beschermde soorten bekend uit het plangebied. In de ruimere omgeving komen diverse zwaarder beschermde (tabel 2 en/of 3 Ffwet) soorten zoals boomkruiper, steenkruiper, eekhoorn, das, poolkikker, bittervoorn, kleine modderkruiper, verschillende soorten vleermuizen en enkele soorten roofvogels en uilen voor.

4 Verkennd veldbezoek

4.1 Werkwijze

Op 27 maart 2015 heeft een verkennend veldbezoek in het plangebied plaatsgevonden. Op basis van expert judgement is aan de hand van biotoopeisen van beschermde soorten en habitatkenmerken in het plangebied beoordeeld welke beschermde soorten er in het plangebied kunnen voorkomen. Het veldonderzoek heeft een verkennend karakter en kan niet worden gezien als uitputtende soorteninventarisatie.

4.2 Flora

Tijdens het verkennend veldbezoek zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Het plangebied is ook niet geschikt als biotoop voor zwaardere beschermde plantensoorten (tabel 2 en/of 3 Ffwet). De gevels van de bestaande woning zijn grotendeels van hout en de stenen uitbouw is gevoegd met cement. Hierdoor is de bestaande woning ongeschikt als groeiplaats voor beschermde soorten muurplanten. De nieuwbouwlocatie betreft een intensief beheerd en matig voedselrijk grasland dat ongeschikt is als groeiplaats voor zwaardere beschermde plantensoorten. De aanwezigheid van beschermde soorten planten in het plangebied kan derhalve worden uitgesloten. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Flora- en faunawet is niet aan de orde.

4.3 Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn diverse algemeen voorkomende zangvogels aangetroffen in het plangebied, te weten koolmees, pimpelmees, glanskop, boomklever, vink en merel. Ook in de schuurtjes naast de bestaande woning kunnen vogels zoals merel en winterkoning broeden. Er zijn geen soorten waargenomen waarvan de nestplaats jaarrond is beschermd, zoals roofvogels, uilen, roek of huismus. De bestaande woning is ongeschikt als broedplaats voor de huismus of andere gebouwbewonende soorten met een jaarrond beschermde nestplaats. Het pannendak bevat geen openingen waarachter huismussen kunnen broeden. Ook in de bomen rond de bestaande woning en in de boom die gekapt moet worden voor de nieuwe inrit zijn geen nesten van vogels met een jaarrond beschermde nestplaats aangetroffen. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Flora- en faunawet is niet aan de orde.

Om verstoring van mogelijk in het plangebied broedende vogels zonder jaarrond beschermde nestplaats te voorkomen, wordt aanbevolen om werkzaamheden buiten het broedseizoen van vogels uit te voeren of vooraf te (laten) controleren of er op dat moment vogels in het plangebied broeden. Het broedseizoen van vogels loopt globaal van half maart tot begin augustus. Wanneer verstoring van broedende vogels wordt voorkomen, is een ontheffing op grond van artikel 75 Flora- en faunawet niet aan de orde.

4.4 Zoogdieren

4.4.1 Vleermuizen

De bestaande woning is ongeschikt als vaste rust- en verblijfplaats voor vleermuizen. Het betreft een deels houten en deels stenen woning zonder spouw waarin vleermuizen kunnen verblijven. Het pannendak bestaat uit strak aaneengesloten sneldekkers waar vleermuizen niet tussen kunnen kruipen. De dakranden zijn afgetimmerd met waterbord en windveer die strak aansluiten op de gevels. De gevelbetimmering is strak op de onderliggende houten gevels bevestigend en bevat geen voor vleermuizen toegankelijke kieren. Tijdens het veldbezoek zijn ook geen (sporen van) vleermuizen aangetroffen achter de houten luiken aan de woning.

Figuur 4.4.1-1: Woning met strak aaneengesloten dakpannen, houten gevels en windveren en waterborden langs de dakranden.

De te kappen boom ten behoeve van de nieuwe inrit bevat geen voor vleermuizen toegankelijke holtes, scheuren of andere gaten. In een dode tak zijn wel wat ondiepe gaten (foerageersporen van een specht) aanwezig, maar deze bieden geen geschikte verblijfplaats aan vleermuizen.

Figuur 4.4.1-2: Te kappen boom langs de rand van het weiland.

Het weiland waarin de nieuwe woning gebouwd wordt kan onderdeel uitmaken van het foerageergebied van vleermuizen. Soorten als rosse vleermuis, laatvlieger en gewone dwergvleermuis foerageren regelmatig boven weilanden in bosachtig gebied. De hoogste dichtheid aan insecten zal echter aanwezig zijn langs de bosranden. Het open weiland is minder geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Aangezien er ruim voldoende geschikt foerageergebied voor vleermuizen in de directe omgeving aanwezig blijft, komt de functie van het gebied als foerageergebied voor vleermuizen niet in het geding.

Nader veldonderzoek of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Flora- en faunawet is derhalve niet noodzakelijk.

4.4.2 Overige zoogdiersoorten

Tijdens het verkennend veldbezoek zijn op diverse plaatsen rondom de bestaande woning vraatsporen van de eekhoorn (tabel 2 Ffwet) aangetroffen. Er zijn geen eekhoorn-nesten aanwezig rond de woning. Het bosgebied rond de woning (ook aan de overzijde van de Fliermatenweg zijn vraatsporen van de eekhoorn gevonden) wordt door de eekhoorn gebruikt als foerageergebied. Aangezien er ruim voldoende geschikt foerageergebied voor de eekhoorn in de directe omgeving aanwezig blijft, komt de functie van het gebied als foerageergebied voor de eekhoorn niet in het geding.

Vaste rust- en verblijfplaatsen van andere zwaarder beschermde soorten zoals steenmarter (tabel 2 Ffwet), das (tabel 3 Ffwet) en boommarter (tabel 3 Ffwet) zijn niet in het plangebied aanwezig. De bestaande woning bevat geen voor steenmarter toegankelijke openingen en in de bomen rondom de woning zijn geen grote holtes aanwezig waarin de boommarter kan verblijven. Er is tevens geen sprake van een dassenburcht in de boschage rond de bestaande woning of rond het weiland waarin de nieuwe woning wordt gebouwd. Het weiland is wel geschikt als foerageergebied voor de das, die in de omgeving van Holten veel voorkomt. Tijdens het veldbezoek zijn echter geen sporen (wissels, mestputjes, graafsporen) van dassen in het weiland aangetroffen. Aangezien er ruim voldoende geschikt foerageergebied voor dassen in de directe omgeving aanwezig blijft, komt de functie van het gebied als foerageergebied voor de das niet in het geding. Nader veldonderzoek of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Flora- en faunawet is derhalve niet aan de orde.

In het plangebied kunnen wel enkele algemeen beschermde soorten zoals diverse soorten muizen, egel, wezel en bunzing voorkomen. Het betreft algemeen beschermde soorten (tabel 1 Ffwet) waarvoor een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet geldt bij ruimtelijke ingrepen. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Flora- en faunawet is niet aan de orde.

4.5 Reptielen, amfibieën en vissen

Het plangebied is ongeschikt als leefgebied voor beschermde soorten reptielen, amfibieën en vissen. Zowel op de locatie van de bestaande woning als op de locatie van de nieuwe woning ontbreekt oppervlaktewater wat kan dienen als leefgebied voor amfibieën, vissen en ringslang. De bosrand en het weiland is ook niet geschikt als leefgebied voor reptielen zoals zandhagedis en levendbarende hagedis. De aanwezigheid van zwaarder beschermde soorten reptielen, amfibieën en vissen in het plangebied kan derhalve worden uitgesloten. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Flora- en faunawet is niet aan de orde.

4.6 Ongewervelden

Tijdens het verkennend veldbezoek zijn geen beschermde soorten ongewervelden in het plangebied aangetroffen. Het plangebied bevat ook geen geschikte biotoop voor beschermde soorten libellen, dagvlinders of andere soorten ongewervelden. De aanwezigheid van beschermde soorten ongewervelden in het plangebied kan derhalve worden

uitgesloten. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Flora- en faunawet is niet aan de orde.

5 Conclusie

5.1 Natuurbeschermingswet

Het voorgenomen plan leidt niet tot een overtreding van de verbodsbepalingen uit de Natuurbeschermingswet 1998 ten aanzien van Natura 2000-gebieden en/of Beschermde natuurmonumenten. Verdere toetsing in de vorm van een verslechteringstoets of een passende beoordeling of het aanvragen van een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 is niet aan de orde.

5.2 Ecologische Hoofdstructuur

Het voorgenomen plan leidt niet tot een overtreding van de verbodsbepalingen uit de vigerende Omgevingsverordening van de provincie Overijssel ten aanzien van de Ecologische Hoofdstructuur. Verdere toetsing in de vorm van een "Nee, tenzij-toets" is niet aan de orde.

5.3 Flora- en faunawet

Het plangebied vormt geschikt leefgebied voor diverse algemeen voorkomende soorten zoals diverse muizensoorten, egel, wezel en bunzing. Het betreft algemeen beschermde soorten (tabel 1 Ffwet) waarvoor een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet geldt bij ruimtelijke ingrepen. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Flora- en faunawet is niet aan de orde.

In de bossingel waarin de bestaande woning ligt zijn enkele vraatsporen van de beschermde eekhoorn (tabel 2 Ffwet) aangetroffen. De eekhoorn gebruikt het gebied als foerageergebied, er zijn geen eekhoornnesten aangetroffen. De functie van het gebied als foerageergebied voor de eekhoorn komt niet in het geding. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Flora- en faunawet is niet aan de orde.

In het plangebied is geschikt foerageergebied voor vleermuizen aanwezig, met name de bosranden langs het weiland. Aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen en vlieg-routes van vleermuizen kan op voorhand worden uitgesloten. De functie van het gebied als foerageergebied voor vleermuizen komt niet in het geding. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Flora- en faunawet is niet aan de orde.

Het plangebied vormt geschikt broedgebied voor algemeen voorkomende (zang)vogels. Nesten van vogels met een jaarrond beschermde nestplaats zoals roofvogels, uilen, roek en huismus zijn niet aanwezig in het plangebied. Nesten van vogelsoorten zonder jaarrond beschermde nestplaats zijn alleen beschermd als ze in gebruik zijn tijdens het broedseizoen. Om verstoring van broedende vogels te voorkomen wordt aanbevolen om werkzaamheden buiten het broedseizoen van vogels uit te voeren of vooraf te (laten) controleren of er op dat moment vogels in het plangebied broeden. Het broedseizoen van vogels loopt globaal van half maart tot begin augustus.

Tabel 5.3: Conclusietabel Ffwet

Soorten	Aanwezig	Ontheffing nodig	Bestemmingsplan uitvoerbaar
Diverse tabel 1-soorten	Ja	Nee, vrijstelling verbodsbepalingen Ffwet	Ja
Vogels	Ja	Nee, geen soorten met jaarrond beschermde nestplaats. Verstoring van broedende vogels zonder jaarrond beschermde nestplaats moet wel worden voorkomen	Ja
Vleermuizen	Mogelijk	Nee, geen sprake van aantasting vaste rust- en ver-	Ja

Soorten	Aanwezig	Ontheffing nodig	Bestemmingsplan uitvoerbaar
		blijfplaatsen en behoud van voldoende foerageergebied	
Eekhoorn	Ja	Nee, geen sprake van aantasting vaste rust- en verblijfplaatsen en behoud van voldoende foerageergebied	Ja

6 Aanbevelingen

Om zorgvuldig te werken (conform de zorgplicht van artikel 2 Flora- en faunawet), wordt de volgende aanbeveling gedaan:

- Tijdens de werkzaamheden wordt zoveel als redelijkerwijs mogelijk rekening gehouden met soorten (zowel beschermde als niet-beschermde soorten). Werkzaamheden worden zoveel mogelijk in één richting uitgevoerd waardoor aanwezige dieren kunnen vluchten in de richting waar geen werkzaamheden worden uitgevoerd. Indien tijdens de werkzaamheden soorten worden aangetroffen, dan wordt deze de mogelijkheid geboden om te vluchten of indien ze wegkruipen worden ze verplaatst naar delen van het terrein waar geen werkzaamheden (meer) plaatsvinden.